

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2026-05-20

Närvarande: F.d. justitieråden Mahmut Baran och Helena Jäderblom samt justitierådet Christine Lager

Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering

Enligt en lagrådsremiss den 30 april 2026 har regeringen (Justitiedepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Anton Ishak och Mårten Garnau.

Förslagen föranleder följande yttrande.

Förslaget till lag om avlägsnande av rekryteringsinnehåll online

1 och 2 §§

Förslagen till paragraferna lyder enligt följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att avlägsna innehåll som syftar till att rekrytera personer för att begå brott.

2 § Lagen gäller rekryteringsinnehåll som sprids till allmänheten online.

Med rekryteringsinnehåll avses innehåll som skäligen kan antas utgöra ett led i

1. straffbar förberedelse eller stämpling till ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller
2. involverande av en underårig i brottslighet enligt 16 kap. 5 a § brottsbalken.

Första paragrafen framstår som en mer allmän bestämmelse om lagens tillämpningsområde, medan andra paragrafen innehåller en definition av vad som avses med rekryteringsinnehåll. Definitionen innehåller ett beviskrav som innebär att det räcker att de rekvisit som ingår i definitionen skäligen kan antas vara uppfyllda.

Definitionen av vad som avses med rekryteringsinnehåll innehåller emellertid ingenting om att med sådant avses innehåll som syftar till att rekrytera personer för att begå brott. Det anges alltså i stället i den inledande bestämmelsen i 1 §.

Enligt Lagrådet är den föreslagna regleringen otydlig och kan skapa tillämpningsproblem.

En möjlig tolkning är att för att något ska anses som ett rekryteringsinnehåll behöver det inte vara fråga om innehåll som syftar till att rekrytera någon att begå brott. Det innebär att lagen kan få ett bredare tillämpningsområde än vad som synes vara avsett. Visserligen kan vissa av de rekvisit som ska vara uppfyllda enligt den föreslagna 2 §, i vart fall i vissa fall, anses innehålla någon form av krav på att det ska vara fråga om rekrytering för att begå brott, men

det gäller inte i alla delar. Ett tydligt exempel på när det inte skulle behöva föreligga något sådant rekryteringskrav är vad som enligt förslaget till 2 § 1 kan antas utgöra ett led i en straffbar förberedelse till brott. Med den lydelse som definitionen av rekryteringsinnehåll har skulle innehåll som publiceras online och som inte har något syfte att rekrytera personer att begå brott ändå kunna träffas av definitionen och därmed kunna bli föremål för ett föreläggande enligt lagen om att avlägsna innehållet.

En annan möjlig tolkning av vad som ska anses som rekryteringsinnehåll är att genom att 1 § anger att tillämpningsområdet för lagen är att avlägsna innehåll som syftar till att rekrytera personer för att begå brott ska detta rekvisit alltid prövas först. Problemet är då att detta rekvisit i 1 § inte omfattas av det sänkta beviskrav som definitionen i övrigt innehåller enligt 2 §. Frågan är om det skulle innebära att ett högre beviskrav skulle gälla för det första rekvisitet, vilket inte framstår som motiverat med hänsyn till hur förslaget i övrigt är utformat.

Enligt Lagrådet innebär det sagda att 1 och 2 §§ bör omarbetas för att tydliggöra dels definitionen av rekryteringsinnehåll, dels vilket beviskrav som är tillämpligt för alla rekvisit som ingår i definitionen. En lämpligare utformning kan vara att 1 och 2 §§ slås ihop och utformas i linje med följande.

Denna lag innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att avlägsna rekryteringsinnehåll som sprids till allmänheten online.

Med rekryteringsinnehåll avses innehåll som skäligen kan antas syfta till att rekrytera personer att begå brott och utgöra ett led i

1. straffbar förberedelse eller stämpling till ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller
2. involverande av en underårig i brottslighet enligt 16 kap. 5 a § brottsbalken.

Ett sådant klagörande kan visserligen leda till att rekvisit som prövas i det första ledet ("syfta till att rekrytera personer att begå brott") kan sammanfalla med vissa rekvisit i de senare leden i punkterna 1 eller

2, särskilt vad gäller stämpling till ett brott. Men det är mer en konsekvens av hur lagstiftningen som helhet är utformad och bör inte föranleda några tillämpningsproblem. För att tydliggöra tillämpningen kan det anges i författningskommentaren att rekvisit i de olika leden i vissa fall kan sammanfalla.

6 §

I paragrafens första stycke anges att föreläggandet ska uppfylla de krav som följer av artikel 9.2 i EU:s förordning om digitala tjänster. I andra stycket anges att det i artikel 9 i förordningen om digitala tjänster finns bestämmelser om förfarandet efter beslut om ett föreläggande.

Ett föreläggande om avlägsnande av rekryteringsinnehåll enligt den nya lagen utgör, enligt remissen, ett sådant föreläggande som avses i artikel 9.1 i förordningen om digitala tjänster. Av artikel 9.2 i förordningen följer att medlemsstaterna ska säkerställa att ett sådant föreläggande åtminstone uppfyller de villkor som anges där. Den föreslagna bestämmelsen i första stycket gör således att kraven i artikel 9.2 blir tillämpliga på förelägganden enligt lagen.

När det gäller de övriga punkterna i artikel 9 i förordningen finns det inte något behov av kompletterande bestämmelser. De är således direkt tillämpliga. Bestämmelsen i andra stycket i paragrafen är avsett att upplysa om detta. Den är dock delvis missvisande eftersom den även omfattar artikel 9.2. Bestämmelsen kan dessutom ge intryck av att endast bestämmelserna i artikel 9 är direkt tillämpliga på olagligt innehåll som omfattas av lagens tillämpningsområde, och inte de övriga artiklarna i förordningen.

Mot bakgrund av det sagda förordar Lagrådet att paragrafens andra stycke stryks. Det bör i stället framgå av författningskommentaren att bestämmelserna i artikel 9 – med undantag för artikel 9.2 – är direkt

tillämpliga på förfarandet, jfr författningskommentaren till 7 § där det hänvisas till artikel 11 i förordningen om digitala tjänster.

16 §

I paragrafen bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om informationsskyldigheten enligt artikel 9.5 i EU:s förordning om digitala tjänster.

Syftet med bestämmelsen anges vara att på lägre författningsnivå få reglera en möjlighet att kunna skjuta upp tidpunkten för när information ska lämnas till en berörd tjänstemottagare från en värdtjänstleverantör som mottagit ett föreläggande om att avlägsna visst innehåll. Något skäl för att ge bemyndigandet ett vidare tillämpningsområde än så har inte redovisats. Enligt Lagrådets mening bör bemyndigandet därför begränsas till att meddela föreskrifter om tidpunkten för informationsskyldigheten.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.